

Op 16 januari 1979 verliet de sjah van Iran, Mohammad Reza Pahlavi, zijn land om nooit meer terug te keren. Een jaar daarvoor was een breedgedragen opstand van geestelijken, studenten, intellectuelen, middenstanders en vele maatschappelijke organisaties tegen het regime uitgebroken. Elk van die groepen had haar eigen motieven. Er was het ongenoegen over een door het Westen geïnspireerd moderniseringsbeleid, dat al was ingezet door de vader van de sjah. Er was de reactie op de harde repressie tegen iedereen die het absolute gezag van de sjah betwistte – socialisten, liberalen, maar ook geestelijken – en op de dictatoriale aanpak die het Westen om geopolitieke redenen en omwille van de toegang tot de rijke Iraanse olievoorraden, ondersteunde. En er was de sterke stijging van de olieprijs sinds de oliecrisis van 1973, waarvan de Iraanse bevolking in zeer ongelijke mate profiteerde. De afloop van die revolutie kennen we: uiteindelijk schoof de machtigste politieke partij, die van de geestelijkheid, haar voormalige medestanders van de revolutie opzij en kwam de macht in handen van ayatollah Ruhollah Khomeini, die de Islamitische Republiek uitbouwde tot een theocratie.

Veel minder geweten is dat in België al vanaf 1976 solidariteitsverenigingen met de Iraanse oppositie actief waren. Daarover gaat de bijdrage van historicus Sacha Habibi. In de Belgische historiografie is er weinig belangstelling voor die solidariteitsbeweging, in tegenstelling tot de grote aandacht voor de internationale solidariteit met Latijns-Amerikaanse of Oost-Europese landen. Dat is volgens Habibi te verklaren doordat de Iraanse Revolutie vaak wordt gelijkgesteld met de Islamitische Republiek waartoe ze heeft geleid. Om diezelfde reden stopt zijn onderzoek bij het begin van de Islamitische Republiek

en behandelt hij dus niet de latere solidariteitsbewegingen die heel andere motieven hadden.

In zijn bijdrage focust hij niet op het concrete verloop van de gebeurtenissen in Iran en hoe de Belgische solidariteit daarop inspeelde, maar kiest hij voor een comparatieve analyse met als vergelijkingspunten internationale solidariteitsbewegingen uit dezelfde periode, zoals die met Chili, Guatemala, Nicaragua, Polen, (het toenmalige) Tsjecho-Slowakije, Afghanistan en Palestina. Hij vertrekt daarbij vanuit drie invalshoeken: ideologie, sociologie van de actoren en strategie. Zijn bijdrage is een revelerende introductie tot een zo goed als onbekend aspect van internationale solidariteit.

Honderd jaar geleden werd de Kommunistische Partij van België (KPB) opgericht. Een mooie gelegenheid om de Gentenaar Ferdinand Minnaert, het eerste communistisch gemeenteraadslid in Vlaanderen, in de kijker te zetten. Auteur Mark Rummens geeft via het boeiende levensverhaal van de 'donkerrode' Gentenaar, die ook een tijdje senator was, een stuk geschiedenis van de partij mee.

Over die geschiedenis is een heel mooie publicatie verschenen: *Kameraden. De Kommunistische Partij van België in beeld/Camarades. Le Parti Communiste de Belgique par l'image*, uitgegeven door de communistische archieven DACOB en CARCoB. Geen klassiek historisch overzicht, wel een beeldverhaal dat opgehangen is aan verschillende thema's. Amsab-onderzoeker Luc Peiren stelt het beeldboek aan het einde van dit nummer kort voor.

Het is een echt bravourestuk van de collectieploeg: de collectie Huysmans, met een gigantisch groot archief, een bibliotheek van duizenden boeken, kranten, tijdschriften en een collectie van nog eens duizenden foto's, is op een voor het publiek zo toegankelijk mogelijke wijze ontsloten. Bovendien is het archief, dankzij de steun van de Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Camille Huysmans, nu ook volledig gedigitaliseerd. Met dank aan de archivarissen Maarten Savels en Gert Van Overstraeten, de bibliotheek-medewerkers Luc Lievyns, Renilde Kerstens en Ellena Franquet en aan Rita Calcoen voor de fotocollectie. In dit nummer een overzicht van hun werk.

Daarnaast bladert Amsab-onderzoeker Donald Weber met veel goesting door het boek *Brood. Een geschiedenis van bakkers en hun brood* van em. prof. Peter Scholliers.

En ten slotte nodigt publieksmedewerker Piet Creve iedereen van harte uit op de nieuwe tentoonstelling in Amsab-ISG: '50 jaar Oxfam-Wereldwinkels door een grafische bril'. Opnieuw een cocreatie met een van onze grote archiefvormers.

Een mooi eindejaar. Koester elkaar ...

Paule Verbruggen

